

S V E Č I A I

Labai malonu sulaukti svečių iš sostinės, o tuo labiau giminių, jau daugiau kaip dveji metai nematytų. Ir dar kokių svečių - nepaprastų: dukterėčia Danutė, baigusi aukštąjį mokslą dėsto vidurinėje mokykloje vokiečių kalbą, jos vyras Algirdas - žemės ūkio mokslų daktaras ir jų vienintelis sūnus Kaziukas, jau baigęs vidurinę mokyklą. Svečiai neišdidūs, prieš važiuojant imetę mums laiškelių ir prašę nevargti, jų nesutikti, nes rajoniniame mieste turėdami adresą, jie lengvai mus surasia.

Mes gyvename antrame aukšte ir, trinktelėjus mūsų kiemo varteliams, aš pamačiau einant mūsų mielus svetelius. Kol aš užsimečiau švarką ir pasileidau laiptais žemyn, svečiai jau kaukšėjo į viršų. Aš juokdamasis ir su džiaugsmu norėjau maloniai apkabinti pirma visų einančią dukterėčią Danutę ir išbučiuoti, tačiau ji sulaukė mano rankos mostą apkabinimui ir, matydama, kad aš noriu bučiuotis, žvilgsnį ir galvą pasuko į laiptų turėklus, duodama man suprasti, kad jeigu tu jau taip nori, tai bučiuok josios kairįjį skruostelį - kurį aš ir pabučiavau. Antrojo Kaziukas, mielai į mane žvilgterėjo ir tuojuo mamos pavyzdžiu nusigrįžo nuo manęs, kaip nuo raupsuotojo, aš pabučiavau ir jo šaltą snapelį. Trečiuoju šeimos galva, tokio nusigrįžimo neparodė, karštai priglaudė savo veidą ir į mano pabučiavimą, rodos, atsakė tuo pačiu.

Žmona ir dukra juos taip pat maloniai sutiko, o jie, pakartoję savo nusigrįžimus, pradėjo nusirenginėti.

- Na, kaip čia pas jus su chuliganais? - nuskambėjo Danutės klausimas, kurio aš nesupratau, mat, tikėjausi paklaus kaip begyvename, kaip sveiki, o čia ...

- Pas mus? Ką jūs... pas mus negyvena jokie chuliganai - va, mes trys ...

- Jūs nesupratote mano klausimo, aš noriu žinoti kaip jūsų mieste su jais, ar daug jų yra, kokių atsitikimų yra buvę?..

- A... kiek jų yra nežinau, tačiau pernai buvo vienas atsitikimas, - ėmiau pasakoti kviesdamas juos į kambarį. - Taigi vienam mano pažįstamam jau pagyvenusiam šaltkalviui čia netoli vaikų aikštelėje vakarop tryse pristoję prašydami prirūkyti, o jis nerūko. Tada vienas iš jų aštriu smūgiu su kokuo tai metaliniu daiktu pramušė jam antakį ir sutrenkė smegenis taip, kad šis pusantro mėnesio išgulėjo ligoninėje... O du pabėgo...

- Na, matote, - nutraukė mane dukterėčia, - sakau, kad būkite atsargūs! - griežtai pažiūrėjo į sūnų ir į vyrą, - žinokite, kad milicija nesikiša į tokius reikalus... Pernai skaitėte "Švyturį" straipsnį draugo Vaicekausko "Reikėjo šaukti, rėkti"? Kol peiliu į krūtinę negausi, dargi bylos jiems nekelia...

- Ką tu, mamyt, - švelniai norėjo nutraukti kalbą vyras: - tu į senatvę pradėjai visko bijotis...

- Kiek aš tau kartų sakiau, kad neprimink man senatvės ir, neduok dieve, nevadink manęs sene! - matau, kad ji paraudo ir ima rimtai pykti, manau, ko gero, tik įėję susipyks... Čia pertraukė mano žmona:

- Na, gana tų nemalonių šnekų, jūs iš kelionės, sėskitės už stalo, imkite užkandos, po riunkutę už laimingą atvykimą, prašome...

Atrodo jau šiek tiek reikalai pradėjo eiti šilčiau, jeigu ne tie kiaušiniai, o čia dar aš išsižiojau:

- Prašom, gal po kiaušinėlių, čia jau mažai suvirti, skysti... prašom!...

Ir vėl uždegiau savo viešnią.

- Kaip, skysti?! Štai kaip ryškiai matosi tas skirtumas tarp sostinės ir miestelio... Žinokite, dabar gydytojų pasakyta, kad valgyti reikia tik kietai suvirtus kiaušinius, kad juose neliktų gyva nė viena bakterija, matote kad begalės sergančių visokiais vėžiais...

Ji rimtai pažiūrėjo į savo Kaziuką ir įsakė:

- Tu, Kaziuk, kiaušinio nė į burną! Tavo amžiuje nuo kiaušinių sapnuojasi negeri sapnai. O tu, tėvai, - žvilgterėjo į savo vyrą: - vieną gali suvalgyti... - baigė ji savo parėdymus.

- Nesistebėkit, mūsų mieli, - švelniai norėjo visą jos griežtumą išlyginti vyras, - tai mūsų diktatorius! Pati mažai ką valgo vis su tom savo linijom, dar ir mums su Kaziuku neduoda to, ko mas patys norėtume...

- Mes tai dėl maisto nesiskaitome, - įsikišau aš: - ko norime tą ir kertame, dar alučiu užsigeriame...

- Ką jūs!.. - Danutė vėl išstatė akis į mane: - mano vyrui alaus gerti visai negalima, tai išaugs pilvas... Neduok dieve, jei-gu jam išaugtų pilvas, baigta - aš pražuvus moteris... Pati kankinuos ne viską valgau, kad išsaugoti grakštumą, o šalia eitų pilvūzas! Susimildamas negerk alaus, o tai - iki išsiskirimo!

Vėl aš nusigandau. Atvažiavo, tiek nesimatę, ir susipyks, manau, viešpatie, kokie tie sostinės žmonės! Ir žvilgterėjau aš į jos rankas. Jos lig be kraujo: matosi, visos jos melsvos gyslutės kokia kur į koki pirštą ar į koki sąnarėlį eina... Ir nenorom prisiminiau savo bobutę, kuri mirė turėdama apie devyniasdešimt metų, o taip atrodė jos ant krūtinės sunertos rankos...

- Na, sakykite, kur girdėta, kad gyvas laisvas žmogus save taip kankintų! Teprasmenga kiaurai žemėn tos visos linijos ir kam gi reikalinga ta moteris - lentelė? Džiovinta moteris?! Džiovintą sūrį, tai dar galima griaužti, na, moterį gi negriauši, ji gyva, jai skaudės... - išrėžiau aš nebeiškentęs, mat, truputį jau išgėręs.

Tačiau dukterėčia per daug nesusijaudino, gal už tai kad ne namie, o svečiuose. Tik atėmė iš sūnaus mišrainę, nuo jos, sako, labai žmonės tunka. Tačiau sūnus nenusiminė. Jis tylėdamas kirtu šviežią keptą žuvį, paskui raitė kumpį ant duonos dar sviesto užsitepdamas, vaisių sultimis užsigerdamas ir šnibždomis mūsų dukros psiklausęs kur tualetas, tyliai išslinko...

Jau buvo apie dešimtą valandą vakaro, kai su visokiais "diktatoriaus" parėdymais ir susilaikymais baigėme vakarienę. Po ket-

virtos ar penktos riunkutės ji savo vyrui uždraudė gerti degtinę ir atėmė lėkštutę:

- Gana, o tai truks diržas! Namie kitas reikalas, paduodu kiek žmogui reikalinga ir viskas. Gydytojai sako, kad sveikiau nedavalgyti, negu be saiko prisiryt!..

Vėliau, kai Danutė atsigulė ir užmigo, mes dar su Algirdu šnekučiavom, tai jis tyliai manęs paprašė alaus ir kumpio, raitė mišrainę ir gardžiavosi namine dešra. Prieš gulant aš ir jam parodžiau tualetą, deja, jis buvo užimtas, kai paašškėjo, ten vėl svečiavosi jų Kaziukas. O man tų abiejų vyrų labai pagailo.

Jau po devynių valandų ryto kambary, kuriame jie ilsėjosi, girdžiu eina kalbos. Įeinu:

- Labas rytas, sveteliai, kaip išsimiegojote?

- Išsimiegojome neblogai ir jau kalbamės, - atsakė Algirdas.

- Štai, aš sakau, - įsiterpė Danutė, - kodėl jūs neįsigijate paveikslų šių laikų dailininkų, gi pinigų turite? Žinote, paveikslas kaip ir auksas, tai yra turtas! Jie jau ne taip brangūs - iki dviejų tūkstančių rublių, yra tokių gal ir ne visiems suprantamų, bet labai vertingų paveikslų, ant jūsų sienų čia labai tiktų... O kuo vėliau, tuo jie taps dar brangesni...

- Ačiū, - atsakiau, - kam jie man tie mažai suprantami... ir mokėti tokius pinigus... - numojau ranka sakydamas: - Kelkitės jau laukia neblogi pusryčiai...

Pusryčiavome, šnekučiavomės daugiausia su Algirdu, ji retai į kalbą įsikišdavo, gal nepatenkinta už tuos nesuprantamus paveikslus, kad aš tuoj neapsidžiaugiau ir nesišoviau jų įsigyti... Kalbose stengėmės jėiems pataikauti, ypač jai, kad jau tik būtų sveteliai patenkinti, nesusipyktų. Pagaliau dukra mūsų nupirkus atnešė bilietus ir aš lydžiu juos į autobusų stotį. Aš nešu lagaminėlį ir einu su Algirdu, prieky eina Danutė su sūnum. Staiga ji išgąstingai susunka:

- Matote! Jūs matote?!

Aš metęs kalbą, ėmiau dairytis, nieko ypatingo nematau...

- Štai, žiūrėkite, girtas chuliganas eina! - galvos moste-

lėjimu ji parodė į pilietį tikrai skersai gatvės artėjantį prie mūsų ir, atrodo, gerai įtraukęs baltosios.

- Kur tie... iš Vilniaus?... Ką, atvažiavo?... - ėmė klausinėti tas artėjantis pilietis.

Vienu aikimirkiniu Danutė pabalo, čiupo vyrą ir sūnų ir nepamačiau kaip jie išnyko man iš akių, tik girdėjau dar jos isteriškai tariamus žodžius:

- Greičiau, jūs, apkurtote ar ką? Negirdite, kad šis jau mūsų klausia, ieško!..

Tuo tarpu aš išsiaiškinau, kad šis pilietis iš pat ryto čia laukia iš Vilniaus savo brolio su šeima, tai kad lengviau būtų laukti ir truputį nugėręs...

Kada aš priėjau prie autobuso jie jau išbalę sėdėjo savo vietose ir maldavo šoferį, kad greičiau išvažiuotų, girdi, čia mus užmušti gali ir mačiau kai dukterėčia ką tai vairuotojui padavė. Aš, įbrukęs jų lagaminėlį į autobusą, pats nebespėjau įsibrauti į pilną - pilnutėlį keleivinį atsisveikinimui. Vairuotojas, užtrenkęs visas duris, užvedė motorą. Pabalusiuose jų veiduose ir išgąstingų žvilgsniu akyse nebemačiau jokio giminytės jautrumo. Tiesa, dukterėčios Danutės vyras Algirdas man pamojavo ranka, kviesdamas kada nors atvažiuoti, o ji besidairydama atgal ar nesiveja tas "chuliganas", taip ir išnyko man iš akių.

Aš grįždamas iš stoties ir pagalvojau: ar mes nebemokam svečių priimti ar svečiai nebemoka svečiuotis?